

A medve nem játék

Vaddisznóra lestünk a minap Nógrád megyében. Gyönyörű völgy nyílt szemközti, amibe a túlpartról középkorú tölgyes ereszkedett le. Fölötte kéken ragyogtak a Börzsönyi hegyek. Alattunk egy borz szöszmötölt, de a disznók csak nem akartak jönni. Ránk esteledett, és kísérom, a szimpatikus fiatal hivatásos vadász, hogy elüssük az időt, vadakról készült filmjeivel szórakoztatott. Megmondom őszintén, egyik-másik megállta volna a helyét bármelyik természetfilmben.

– Ezt nézze meg – súgta –, ez biztosan érdekli majd. – Megnyomta a gombot, és az éjszakai kamerával készült felvételen, egy erdő közepén sötétlő folt hirtelen megmozdult, alakot öltött, és egy hatalmas medvévé alakult, ami ráérősen ballagott a kamera felé. Mögötte hirtelen feltűnt egy bocs, majd körülugrálta az anyját, „aki” két lábra állva szimatolt pár pillanatig, azután tovább ballagott.

– Ezt meg hol csinálta? Erdélyben? – Kísérom csak megrázta a fejét. – Nem. Éppen Nógrádban készült, pontosabban itt, erről a lesről – mutatott a szemben sötétedő erdőre. Azután hozzátette: – Három nappal ezelőtt. – A dátumot én is láttam a felvétel sarkában, és egyből másként néztem az előttem nyíló völgyre.

– És szóltatok már valakinek? – Kinek, hogy a nyakunkra fájjenek a természetvédők, szétkiabálják az erdőt? Korlátozzák a vadászatot? Nem, csak a szomszédos két falut riasztottuk, hogy ne nagyon kószáljanak erre. Persze egy ilyen maci, pláne ha már nem lesz a vele a bocs, bejárja a fél világot. – És mi lesz, ha valaki összeakad vele? – Hát azt a medvével sosem tudni.

Hirtelen eszembe jutott jó pár éve egy vadászat előtti eligazítás Csíkbán, ahol a vadászatvezető a következőképp sorolta az elejthető vadfajokat: – Hát kérem, lőhető a vaddisznó, a róka, a vadmacska ... a medve szigorúan csak akkor, ha öt méteren belül van, és komolyak a szándékai.

És eszembe jutott az is, amikor először láttam medvét természetes környezetben. Milyen nagy volt, milyen veszedelmesen gyors és milyen félelmetes!

A siketfajddürgés utóját élveztük a havasokban, és leereszkedve a hegyekből, az utolsó napon a kísérom azt javasolta, hogy üljünk ki medvelesre. Nem lőni persze, csak nézelődni. Pusztát nem is vittünk.

Ő csak kifuvarozott minket, és elmagyarázta, hol a les, mire figyeljünk, azután bevackolt a kocsiban, mert a szezon végére alig állt a lábán a sok vadászvendég kísérésétől. Mint mondta, egy közepes kanmedve járja a szórót, meglehetősen pontosan, általában még világosan jelenik meg.

Elértük a lest, ami egy teknősrősen kialakult völgy szélén magasodott, és szép öreg, már pusztuló bükkös vette körül. A magasles valóban magas, olyan 7–8 méteres volt, és három ember fért el rajta. Egy ülés szemben a létrával, kettő meg merőlegesen rá, a völgyre nézett.

Társaim, tapasztalt vadászok, akik már Európában és odaát is lőttek medvét, a völgyre néző padra ültek, én meg a helyemről leláttam a létra utolsó, már fűbe vesző fokára.

Talán egy órája gyönyörködtünk a tájban és a réten legelésző két őzben, amikor megreccsent egy ág a bükkösben, és oldalt nézve még éppen megláttam a természetes mackót, ahogy eltűnt egy fiatalos foltban. Azután semmi zaj pár percig, tekergettük a nyakunkat, de amikor magam elé néztem, úgy is maradtam, mert a medve ott állt a les alatt, a létra tövében, és élénken meredt felénk ... olyan 10–15 méterről.

Hallottam a szuszogását, és láttam minden szál szórét. Az első gondolatom az volt: de jó, hogy ilyen magas a les! A második meg az, hogy szemben velem a kontinens legjobbban mászó vadon élő

állata szimatolgatja a létra első fokát, „aki” pár másodperc alatt, egy nekirugaszkodásból feldübörög ezen a nyavalyás lajtorján.

A harmadik gondolatom azután az volt, miközben némán forgattam a szemem, hogy az alattunk sötétedő bozót melyik bokrába lesz érdemes beleugranom, megkockáztatva, hogy kitöröm a nyakam. Végül mégis megnyugodtam, mert arra gondoltam, hogy nincs baj, hiszen a két tapasztalt medveszakértő cimborám látszólag békésen nyújtogatva a nyakát szemez a medvével. Persze ez sem tartott sokáig, mert Jóska barátom, amint a tekintetünk egy pillanatig keresztezte egymás hangtalanul felém súgta: – Azért jó lenne egy puská!

Szerencsére a medve végül mégis a kukorica mellett döntött a magyaros oldalas helyett, és eloldalgott. Még akkor is a szórón matatott, amikor vagy fél óra múlva, jó széllel leereszkedtünk a lesről, és elpárologtunk a kocsi felé. Kísérom egykedvűen hallgatta a beszélgetésünket, csak a végén jegyezte meg a székelőkre jellemző kifürkészhetetlen arccal: – Magam is csodálтам, hogy nem visztek magatokkal lőszerszámot, de azt hittem, hogy ti, „táposok” pusztá kézzel birkózzátok le a medvét.

Hazafelé menet rámutatott egy távoli dombra, és megjegyezte: – Ott meg egy medve tavaly tíz tehenet ütött le ugyanabból a csordából. A pásztorok nem bírtak vele, két kuttyájuk is bánta. – Eddig hallgattunk, mert tudtuk, hogy ha kér-

désekkel megzavarjuk ezt a darabos góbés előadást, akkor sose érünk a végére, de itt sajnos mégis belekérdeztem: – *És miért nem lőtték meg ti, Pista?* – Hosszú percekig csak hallgatott és csóválta a fejét, majd ott folytatta, ahol abahagyta: – *A pásztorok a tizedik jószág után csak elunták, és a maradék marhákkal odébbálltak szépen.* – Majd újabb szünet után hozzátette: – *Mert hogy ezek ugye románok voltak.* – *És a medve* – bukott ki Jóskából a kérdés –, *vele mi lett?* – *Hát* – lágyult el kicsit Pistánk arca – *akkor azután őt is lelőttük ... szegényt.*

A történetek lehet, hogy viccesek, de maga a medve korántsem az. Sajnos mióta nyakló nélkül terjeszkedhet, teljesen elfajult a helyzet az ember-vad találkozások során.

Olyannyira, hogy az a borzasztó állapot alakult ki északi szomszédunknál és Erdélyben is, hogy éves, fél éves gyakorissággal jelentenek ma már halálos kimenetelű medvetámadásokat, nem is beszélve a kisebb-nagyobb sérülésekről, de mindig hatalmas szerencséivel „megúszott” esetekről.

A természetben járó, gombászó ember és a mindennapok turistái is lassan kiszorulnak az erdőkből (*lehet, hogy éppen ez a cél?*), de ez még nem minden, hiszen folyamatos rettegésben élnek a kisebb-nagyobb települések lakói is a kukázó, agresszív állatok miatt.

Az, hogy egy-egy haláleset után összeül az érintett ország parlamentje, majd rövid képviselői ordítozás után látszatintézkedéseket hoznak, nem sokat segít. A különleges kilövési engedélyek, a figyelmeztető táblák, az „okos” cikkek és bárgyú tanácsok alig érnek valamit, *ha nem nyúlhat bele a vadgazda értő kézzel az állományba, és redu-*

kálbatja az állatok számát arra a szintre, ahol nem jelentenek potenciális és folyamatos fenyegetést az emberekre.

Ne feledjük el, hogy Romániában 2010 és 2021 között 26(!) embert öltek meg a medvék, Szlovákiában pedig tavaly március óta már a második áldozatot regisztráltak.

A romániai Bucsecs hegységben 2024-ben megölt és szétmarcangolt fiatal női áldozatát elhagyni nem akaró, a mentőegységekre ismételten rátámadó medvét le kellett löni, mire az Agent Green szervezet úgy reagált, hogy *elkábítani és megvizsgálni kellett volna az állatot, és hogy az Európai Bizottságnál felfelentik az „elkövetőket”.*

Meggyőződésem, hogy előbb vagy utóbb Magyarországon is előáll majd ez a fentiekben ismertetett tragikus helyzet. Eddig csak szerencsés vagy viszonylag szerencsés kimenetelű találkozásokról és medvemesékről értesültünk, de higgyék el, ha nem teszünk valamit, akkor rövidesen nálunk is fekete zászló kerül majd valamelyik házra.

Először is fel kell tennünk a kérdést: *ki a felelős az előállt helyzetért?* A vadgazda? Ő biztos nem. A hatóságok? Ők arra vannak kárhóztatva, hogy utólag lekövezzék az eseményeket. Az áldozatok? Hát nyilván ők legkevésbé.

A tetten érhető és felelősségre vonható szereplők egyértelműen azok a szervezetek és munkatársaik, akik erőnek erejével leállították a medvevadászatot, az állományszabályozást, és most elégedetten dőlnek hátra, látva az előállt kaotikus helyzetet.

Nálunk a közvélemény, valamint a vadász- és erdőgazdálkodó társadalom eddig még tűrte az olyan tébolyult „projekteket”, amelyek mára megfordíthatatlan károsításokba torkolltak, mint a vi-

tatott származású bódok visszatelepítése vagy a kormorán „program”.

Most meg ott állunk a drága, védett puhafás ligeterdőink hódoktól kidöntött, kormoránürüléktől lábön száradt roncsai között, és még mindig nem hisszük el, *hogy ezt hűják természetvédelemnek.* Valakik súlyosan visszaéltek a természetvédelemmel, és akik ezt tették, *a mai napig is szabadon „károsítanak” erdeinkben.*

Pedig ez még csak az anyagi kár és a kieső haszon, amit a törvény betűje szerint „tűrnünk kell”, *de mi lesz akkor, ha ez a rövidlátás, elvakultság, hatalmi gőg vagy éppen a hatalommal való visszaélés majd emberek halálához vezet?*

Sürgősen és már előre meg kell neveznünk, a környező országokkal együtt, azokat a szervezeteket és személyeket, akiknek „köszönhetően” nyakló nélkül hagytuk elszaporodni a medveállományt, és ha bármilyen tragikus esemény bekövetkezik, akkor meg is kell találni a módját, hogyan lehet őket felelősségre vonni.

Ha nem ezt tesszük, akkor soba nem jutunk el a természetjárókkal és a gazdálkodókkal való értelmes párbeszédre és kompromisszumok alapjain működő és nem az örökös konfrontációkra épülő természeti értékvédelemhez.

Az USA-ban, a precedens alapú jog és ítélezési gyakorlat hazájában már hoztak elmarasztaló döntéseket egyes fegyvergyárak ellen az általuk gyártott, sok ember életének kioltására alkalmas löfegyverek rossz és ellenőrizetlen forgalmazási gyakorlata miatt. *A medve is fegyver, ne játsszunk vele ... ahogy az emberéletekkel sem!*

Sárvári János okl. erdőmérnök

Nyitókép: **Nagy László**/OEE,

Illusztráció: **123rf.com**

